

W1

SLEUTELN AAN HET MILIEU

Technische ingrepen aan het sanitair

Wat? Waarom?

Is het waterverbruik binnen de organisatie ondanks alle inspanningen opvallend hoog? Liet je al een wateraudit uitvoeren (zie steekkaart E2 Energieaudit), zette je al een sensibilisatiecampagne op poten (zie steekkaart E4 Rationeel energiegebruik op kantoor) en blijft het resultaat ondanks alles ondermaats?

Dan is het de hoogste tijd om ook het sanitair eens van dichterbij te bekijken.

Uiteraard sluit je eerst alle defecten uit, zoals lekken of doorlopende toiletten. Daarnaast moeten de toestellen ook aangepast zijn. Zo heeft het bijvoorbeeld geen zin om medewerkers er toe aan te zetten bewuster met water om te gaan als het toilet er standaard steeds tien liter water per spoelbeurt doorjaagt.

Enkele mogelijke technische ingrepen in de sanitaire voorzieningen zijn:

- ✓ **Toilet met spaartoets**
Dat type toilet biedt de mogelijkheid om de spoeling op eender welk moment te onderbreken. Daarmee bespaar je al snel 50% water. Een goede uitleg voor de gebruikers is natuurlijk wel essentieel. Als je toilet aan vervanging toe is, plaats je best een waterbesparend toilet met twee knoppen, één voor de kleine (bv. drie liter) en één voor de grote boodschap (bv. zes liter).
- ✓ **Zuinige stortbakken en toiletpotten**
Een normale stortbak verbruikt ongeveer tien liter water per spoelbeurt. Een stortbak van zes liter is veel zuiniger. Om een goede spoeling te behouden, moet je die wel combineren met een zesliter-toiletpot.
- ✓ **Doorstroombegrenzer**
Een doorstroombegrenzer verlaagt het debiet van jouw kraan. Het is een goedkoop alternatief, maar je moet wel even informeren bij een installateur of jouw warmwatertoestel daarvoor geschikt is.
- ✓ **Kranen met een laag standaarddebiet**
Standaard loopt er door een kraan tien à twaalf liter water per minuut. Kranen met een debiet van vier liter zorgen ervoor dat er minder water nodeloos wegvloeit.
- ✓ **Bruismondstukken en spaardouchekoppen**
Een bruismondstuk of spaarperlator is een hulpstukje om op het uiteinde van de kraanmond te monteren. Het mengt lucht met het water zodat je een mousserende straal krijgt, die de vergelijking met een standaardwaterstraal perfect kan doorstaan, terwijl je toch minder water verbruikt. Ook spaardouchekoppen werken op die manier, zodat minder water nodig is om hetzelfde douchecomfort te krijgen als de klassieke douchekoppen.
- ✓ **Eéngreepsmengkranen en thermostatische kranen**
Er gaat bij traditionele tweegreepskranen meestal veel water verloren voor je de gewenste watertemperatuur bereikt. Eéngreepsmengkranen en thermostatische kranen laten op een eenvoudige manier toe om het water te mengen zonder dat er teveel nodeloos wegloopt.

Hoe aanpakken?

- Stel een onderhoudsschema op voor het sanitair. Detectie van lekken bespaart je een hoop ellende en de waterfactuur blijft binnen de perken. Bij het voeren van een energieboekhouding kan je eveneens het waterverbruik opvolgen (zie steekkaart E1). Zo komen lekken snel aan het licht.
- Wijs gebruikers op hun verantwoordelijkheid: correct gebruik van water, problemen (bv. lekkende kranen) meteen melden.
- Liet je al een wateraudit uitvoeren (zie steekkaart E2 Energieaudit), dan heb je ongetwijfeld al een goed idee van de toestellen (toiletten, kranen, ...) waarvoor een milieuvriendelijker alternatief bestaat.
- In bestaande gebouwen is het niet evident om het van de ene dag op de andere over een andere boeg te gooien. Nieuwe toiletten, kranen en douchekoppen kosten geld. Wees wel alert en vervang defecte toestellen door een exemplaar dat minder water verbruikt.

Lijkt een grote vervangingsactie toch een betere oplossing, stel dan in het bestek meteen een aantal milieueisen. Zo bekom je niet alleen de beste prijs, maar houd je de werkingskosten binnen de perken.

- Om na te gaan aan welke technische eisen sanitair moet voldoen, surf je vooraf best eens naar volgende websites:

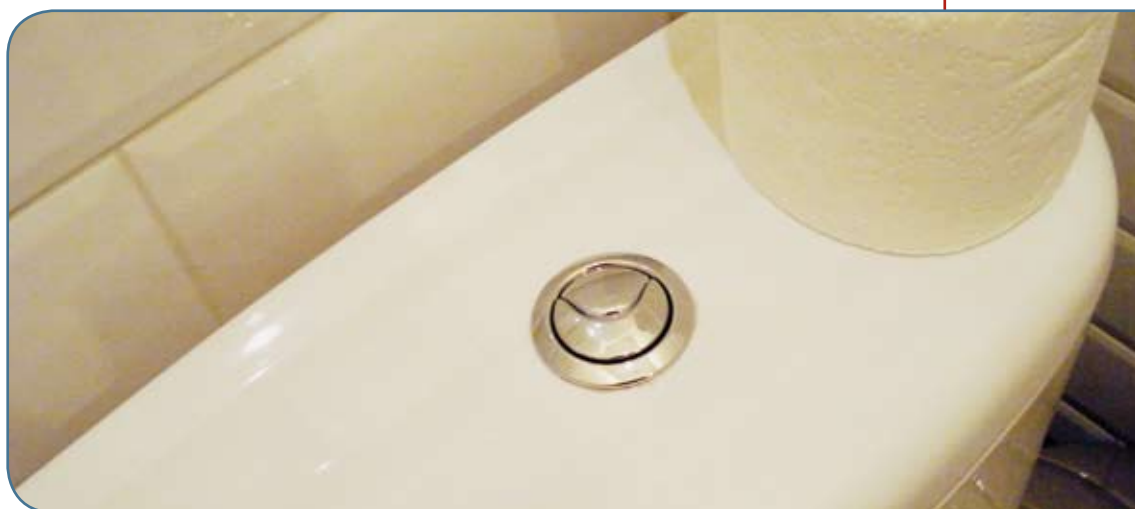
- ✗ www.milieukoopwijzer.be

- ✗ www.waterloketvlaanderen.be

Milieukeurmerken geven je ook al een goede aanduiding (bv. KIWA voor kranen).

Op die manier verzekert je je van de juiste aankopen.

- Plan je een grote verbouwing of een nieuwbouw? Stel dan vooraf duidelijke milieueisen. Zo is het gebruik van hemelwater om toiletten door te spoelen en om schoon te maken een zeer milieusparende optie. Ook de juiste keuze van kranen en toiletten maken een groot verschil. Als je in Vlaanderen bouwt of verbouwt, kijk dan zeker op de website www.ruimtelijkeordening.be na aan welke wetgeving je moet voldoen, of neem contact op met het Waterloket (tel: 0800 99 004). In Brussel neem je contact op met het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) (www.ibgebim.be). Zo zit je van bij de start goed.

Randvoorwaarden

- ✓ Maak voldoende tijd vrij om de nodige kennis over milieuvriendelijk bouwen te vergaren en één en ander uit te zoeken. Met een degelijke kennis van zaken kan je betere suggesties formuleren of milieueisen stellen aan de aannemer of logistieke dienst.
- ✓ De nodige budgettaire ruimte is essentieel. Sanitair dat aan alle milieueisen voldoet, kan in aankoop iets duurder zijn dan andere toestellen. Op termijn win je die meerkost vast dubbel en dik terug.

Voor- en nadelen

voor de organisatie

- + Sanitair dat aan de milieueisen voldoet, verbruikt heel wat minder water. Dat merk je zeker bij de eindafrekening van de waterfactuur.
- De investeringskost voor milieuvriendelijker sanitair kan hoger zijn dan bij gewoon sanitair. Op termijn verdien je die kost terug via een vermindering van het waterverbruik.

voor de werknemers/medewerkers

- + Als je de moeite doet om te investeren in milieubesparende maatregelen, dan geef je als organisatie het goede voorbeeld. Medewerkers zullen vlugger geneigd zijn om zelf ook een inspanning te doen.

Communicatie

- Leg je plannen eerst voor aan de Milieuzorgwerkgroep (zie steekkaart O1 Milieuzorgwerkgroep in een kantoorgebouw en steekkaart O2 Milieuzorgwerkgroep hoofdgebouw en buitendiensten) en vraag de goedkeuring van de leidende ambtenaar van de organisatie.
- Overleg met de bevoegde diensten (aankoop, logistiek, gebouwverantwoordelijke) voor je tot actie overgaat. Misschien zochten zij zelf ook al één en ander uit.
- Bij het betrekken van een nieuw gebouw of een grootschalige vervangingsactie van sanitair in een bestaand gebouw geef je de medewerkers een briefing over de verschillende (nieuwe) nutsvoorzieningen (dubbele spoeling van toiletten, andere werking van kranen).
- De technische aanpassingen vormen een essentieel onderdeel van het streven naar een geringer waterverbruik. Toch blijft ook de menselijke factor een doorslaggevend element. Voortdurend sensibiliseren is noodzakelijk. Wijs de medewerkers op hun eigen verantwoordelijkheid: kraan dicht nadat ze hun handen wassen, lekken meteen melden, enz.

Tips, leerpunten en knelpunten

- ✓ Spoor lekken onmiddellijk op. Het heeft geen zin om het sanitair te vervangen als het water ongemerkt langs andere wegen wegvloeit.
- ✓ Houd het waterverbruik maandelijks bij (teller aflezen en registreren). Zo kom je een abnormaal waterverbruik sneller op het spoor en kan je lekken vlugger verhelpen.
- ✓ Nieuw sanitair kost geld. Vervang defecte toestellen daarom stelselmatig door milieuvriendelijke. Een gespreide investeringskost weegt minder zwaar door in het totale budget.
- ✓ Laat je keuze mee bepalen door milieukeurmerken (bv. KIWA-keurmerk voor kranen).
- ✓ Volgende inspiratiebronnen helpen je kiezen en vergelijken: www.milieukoopwijzer.be, www.waterloketvlaanderen.be, www.vmw.be

Meer informatie?

- ✓ www.ibgebim.be
- ✓ www.milieukoopwijzer.be
- ✓ www.ruimtelijkeordening.be
- ✓ www.waterloketvlaanderen.be
- ✓ www.vmw.be
- ✓ www.vlaanderen.be/milieuzorg

Nota's

A large rectangular area with horizontal dotted lines for writing notes.

